

CUMHURİYETİN İLANI (29 EKİM 1923)

➤ Cumhuriyet'in ilanına ortam hazırlayan gelişmeler şunlardır: (Kronolojik olarak)

- **Saltanatın kaldırılması**
- **II. TBMM'nin açılması**
- **Lozan Barış Antlaşması'nın II. TBMM'de onaylanması**
- Yeni Türk Devleti'nin **ilk siyasi partisi olan Halk Fırkası'nın kurulması**
- İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından boşaltılması
- **Ankara'nın başkent olması**
- **Mecliste meydana gelen hükümet bunalımı**

- ❖ **Meclis Hükümeti Sistemi**nde **Bakanlar tek tek meclis içerisinden seçiliyordu. Bu sistem hükümeti kurmayı ve sürdürmeyi zorlaştırmaktaydı.** Bu yüzden bir an önce **Cumhuriyeti ilan edip Kabine Sistemi'ne geçmek gerekmektedir.**
- ❖ Ülkenin işgalden kurtarılması ve saltanatın kaldırılmasından sonra **milletvekilleri arasındaki görüş ayrılıkları artmaya başladı.** Bu da **hükümet bunalımını** iyice arttırdı.

- **Kabine Sisteminde Başbakan, Cumhurbaşkanı tarafından ve TBMM üyeleri arasından seçilir.**
- **Bakanlar, başbakan tarafından TBMM üyeleri arasından seçilerek ve Cumhurbaşkanı tarafından meclisin onayına sunulur.**
- ❖ **Cumhurbaşkanı, TBMM tarafından kendi üyeleri arasından seçilir.**

➤ Cumhuriyet'in ilanını gerektiren nedenler şunlardır:

- **Yeni Türk Devletinin rejiminin ne olacağı** konusundaki tartışmalar
- Saltanatın kaldırılmasından sonra oluşan **devlet başkanlığı sorunu**
- Yeni Türk Devleti'nin yapacağı **inkılâplara en uygun rejimin Cumhuriyet olması**
- Meclis Hükümeti Sistemi'nin zamanla işleyemez hale gelmesi ve yaşanan **hükümet bunalımları**
- ❖ **29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edildi.** 1921 Anayasasının birinci maddesinin sonuna "**Türkiye Devleti'nin yönetim şekli Cumhuriyettir.**" eklendi.

➤ Cumhuriyet'in ilanı ile Çözümlenen Sorunlar

- ✓ **Yeni Türk Devleti'nin adı konuldu.**
- ✓ **Yönetim şekli (rejimi) belirlendi.** Böylece rejim konusundaki tartışmalar sona erdi.
- ✓ Gazi Mustafa Kemal Paşa Cumhurbaşkanı seçilerek **Devlet Başkanlığı sorunu da kesin olarak çözüme kavuştu.**
- ✓ Meclis Hükümeti Sistemi'nden **Kabine Sistemi'ne geçildi.** Böylece Meclis'te yaşanan hükümet bunalımları da sona erdi. Ayrıca devlet işleri hız kazandı ve yapılacak inkılâplara uygun ortam hazırlandı.
- ✓ **Demokratikleşme** yolunda önemli bir adım atıldı.
- ✓ **İlk Başbakanlık** görevi **İsmet (İnönü) Paşa'ya** verildi.
- ✓ **Fethi (Okyar) Bey de TBMM Başkanlığı'na seçildi.**